

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Acta Synodalia Osnabrvngensis Ecclesiae, Ab Anno Christi
MDCXXVIII.**

Brogberen, Johannes

Coloniae Agrippinae, 1657

Parocho cautissima solitudine in praedicatione verbi utendum. 7

urn:nbn:de:hbz:466:1-14298

CAP. III. *Fidelitas imprimis in Parocho requiritur.*

IC jam inter hujus cælestis panis dispensatores quæritur, ut fidelis quis inveniatur: Fidelis, inquam, servus & prudens, quem constituit Dominus super familiam suam, ut det illis escam in tempore. Beatus ille servus, quem, quum venerit Dominus ejus, invenerit sic facientem. sin secus, veniet Dominus servi illius in die quo non sperat, & hora quam ignorat, & dividet eum, partemque ejus ponet cum hypocritis, ubi erit fletus & stridor dentium.

CAP. IV. *Quis sit fidelis verbi dispensator.*

IS autem fidelis est dispensator, attestante divinisimo Ioanne, cujus scopus unicus ille Christus est, & cujus spiritus confitetur, Christum in carne venisse; id est, ut divus Paulus interpretatur, qui docet, apparuisse gratiam Dei & Salvatoris nostri omnibus hominibus, ad erudiendum nos, ut, abnegantes omnem impietatem & secularia desideria, sobriè, justè, & piè vivamus in hoc sæculo, expectantes beatam spem & adventum gloriæ magni Dei & Salvatoris nostri Iesu Christi. Qui, inquam, docet, eundem Christum Iesum, Dominum nostrum, hominem factum, ut daret semetipsum pro nobis, ut nos redimeret ab omni iniquitate, & mundaret sibi populum acceptabilem, sectatorem bonorum operum. Quibus verbis sanctus Paulus duas in Christo naturas, Verbi scilicet & Carnis, indissolubili vinculo coherentes, & utriusque naturæ rationem, complectitur. Verbi, quatenus erudit nos, docens, quæ sit voluntas Patris; quam facientibus denunciat præmium, prævaricantibus vero pœnam æternam. Carnis vero, quatenus datus & immolatus est pro nobis, in ara Crucis, Agnus immaculatus & victima tollens peccata mundi, nobis relinquens exemplum, ut sequamur vestigia ejus, & eadem cogitatione armemur: quia qui passus est in carne, desiit à peccatis; ut jam non desideris hominum, sed voluntate Dei, quod reliquum est in carne temporis, vivamus. Omnis autem spiritus, qui solvit Iesum, ex Deo non est; & hic est Antichristus, de quo audistis, quoniam venit, & jam in mundo est.

CAP. V. *Omnis Scriptura ad geminam charitatem exigenda.*

IS item fidus est minister verbi, qui omnem Scripturam ad Christianam exigit charita-

tem. Charitas enim Christianissimum consummat; quemadmodum apud divum Paulum legimus: Finis præcepti, est charitas de corde puro, conscientia bona, & fide non ficta. Et est potissimum illud indicium, quo Christiani esse comprobamur. In hoc (ait Christus) cognoscent omnes, quod discipuli mei estis, si dilectionem habueritis ad invicem. Vnde beatus Augustinus, in libris de doctrina Christiana, brevissimam methodum ad pervestigandas intelligendaque Scripturas demonstrare volens: Quisquis Scripturas divinas vel quamlibet earum partem intellexisse sibi videtur, ita ut in illo intellectu non ædificet geminam charitatem Dei & proximi, is nondum intellexit, quod legis ac Scripturarum summa, finis ac plenitudo, sit dilectio; quæ duobus mandatis comprehenditur; nempe, Diliges Dominum Deum tuum ex toto corde tuo, ex tota anima tua, ex tota mente tua, ex tota virtute tua; & diliges proximum tuum sicut teipsum; & quemadmodum vultis ut faciant vobis homines, ita & vos facite illis. in his duobus mandatis universa lex pendet & Propheta. Quicumque ergo ad hanc amulsum doctrinam suam attemperat, is nunquam potest perniciosè errare.

CAP. VI. *Summa Evangelicæ prædicationis.*

EZechiel vero Propheta summam suæ prædicationis Dominum enarrantem facit, hisce penè verbis: Vivo ego, dicit Dominus; nolo mortem peccatoris, sed ut convertatur impius & vivat. justitia justus non liberabit eum, in quacunque die peccaverit; & impietas impii non nocebit ei, in quacunque die conversus fuerit ab impietate sua. quare qui egerit pœnitentiam à peccato suo, feceritque judicium & justitiam, & in mandatis vitæ ambulaverit, nec fecerit quicquam injustum, vita vivet & non morietur. Quod Christus brevius complexus: Pœnitentiam, inquit, agite; appropinquavit enim regnum cælorum. Sed de his aliàs locupletius. Suffecerit hîc, utcunque indicasse scopum.

CAP. VII. *Parocho cautissima sollicitudine in prædicatione verbi utendum.*

QUOD autem sollicitus Parochus provinciam, cui admotus est, gubernare satagat, haud existimabit, se alicui levi muneri, sed omnium gravissimo ac difficillimo, præfectum; tantæ nimirum difficultatis, ut verbi prædicatorem, undiquaque absolutum, vix unum è millibus reperias. Non idem est ovium palatum; magna in pascendis varietas: quod

quod unam oviculam nutrit, alteram macerat aut mactat. Culpaverit aliquis avaros; prodigus hinc argumentum prodigalitatæ suæ colliget: culpaverit prodigos; avarus inde tenacitatæ suæ excusationem arripiet. Ea est hominum malitia, ut, nedum alia, sed & sanctissimum Dei verbum, pro suis quisque affectibus, ac ad sua desideria confovenda potius quam eradicanda, trahat. Videmus, pro dolor, quemadmodum hac tempestate plerique sacras literas in parabolam ac proverbium vertant, atque ad excusandas excusationes in peccatis, summa vi atque impudentia torqueant, adulterantes verbum Dei. Quare Parochus cautissima sollicitudine agere debet, per gladium Dei, secantem à dextris & sinistris, ut medium iter pateat ad incedendum per viam regiam mandatorum Dei.

CAP. VIII. *Quemadmodum sermo temperandus.*

AT temperandus sermo, quoad ejus fieri potest, pro auditorum captu. Alii siquidem acri ingenio ac judicio sunt, alii hebetes animo, ac rudi Minerva præditi: quidam attentis, quidam vero desides: hi recte ac sincere instituti, illi seducti ac decepti. Discretionem ergo maxima opus est. Breviter; nemo erit concionator absolutus, cui præter vitam exemplarem non adsint omnia quæ sequuntur: nempe, cognitio Scripturarum utriusque Testamenti, ingenium velox, solers atque verfatile, eloquentia vehemens, suadibilis & suavis; neque interim minus temperata, quam copiosa; prudentia rerum ac personarum docendarum, experientia multiplex, immobilis constantia: denique spiritus; qui si deerit, reliquis donis parum profecerit. Non enim vos estis qui loquimini, sed Spiritus Patris vestri qui loquitur in vobis. Quomodo enim ad æternarum rerum desideria alios accendet, qui ipse totus languet ac friget, nondum spiritu concepto qui ex Deo est, quem & ipse Deus dat bonum petentibus se? En, quam arduum est concionandi munus: nec tamen propter ea diffidentia (quæ plerumque multos avertit) deferendum: Ad evangelizandum missi sunt Parochi. Væ ergo illis, si non evangelizaverint. Si quis autem eorum sapientia indiget, scrutetur Scripturas, & postulet à Deo, qui dat omnibus affluenter, & non impropert; & dabitur ei.

CAP. IX. *Quid cavendum inter concionandum.*

CAVEBIT autem modis omnibus, ne lubricus in docendo sit, huc illucque effluens. Et in primis, ne vento doctrinarum, ab Ecclesia Catholica non receptorum, veluti nubes

sine aqua, circumferatur; sed formam habeat sanorum verborum, ab Ecclesiæ (quæ columna veritatis est) instituto nihil discrepantium. Tu (inquit Paulus ad Titum) loquere, quæ decent sanam doctrinam, verbum sanum & irreprehensibile.

CAP. X. *Nihil aut fabulosum aut suspectum adferendum.*

INEPTAS autem & aniles fabulas devitabit; qualia nuper erant, quæ ex nullis probatis autoribus, sed potius suspectissimis obscurorum hominum commentis, adferbantur exempla; olim vero genealogiæ interminatæ, quod ad pietatem illa nihil fecerint. Exercebit autem seipsum ad pietatem; quod corporalis exercitatio ad modicum utilis sit, pietas autem ad omnia utilis, promissionem habens vitæ quæ nunc est, & futuræ.

CAP. XI. *Loquacitas vitanda.*

NEQUE minus vitabit prophana & vaniloquia, hoc est, futilem & inanem loquacitatem, qua nonnulli ratiocinationibus humanis fallam scientiæ opinionem sibi venantur. Sic enim suum compellat Timotheum Paulus: O Timothee, depositum serva, devitans prophanas vocum novitates, & oppositiones falsi nominis scientiæ; quam quidem promittentes, circa fidem exciderunt.

CAP. XII. *Quemadmodum Parochum adversus hereticos pugnare oporteat.*

PARATOS nos esse vult Apostolus Petrus ad satisfactionem omni poscenti nos rationem de ea, quæ in nobis est, spe & fide; sed cum modestia & timore. Neque ergo doceat, neque intendat his Parochus, quæ quæstiones magis præstant, quam ædificationem quæ est ex charitate, 1 Timoth. 1. Et iterum 2 Timoth. 2 & 3, Paulus ait: Stultas & sine disciplina quæstiones & pugnas legis respue, sciens, quia generant lites; servum autem Domini non oportet litigare. Proindeque, ubi cum hæreticis res est, corripiet quidem eos cum modestia qui resistunt veritati, ne quando Deus det illis poenitentiam ad cognoscendam veritatem, & respiscant à diaboli laqueis, à quo tenentur captivi ad ipsius voluntatem. Quod si non profecerit, hæreticum hominem post unam & secundam correptionem devitet, sciens quia subversus est qui ejusmodi est, & delinquit, quum sit proprio judicio condemnatus. Nequaquam autem ad populum verbis contendat: ad nihil enim utile est, nisi ad subversionem audientium: memor Apostolici sermonis, quo rejiciuntur omnes,

Psalms.
140.

Matt. 10.

1 Cor. II.
Iac. I.

Ex epif.
Inn.

2 Tim. I.

Tit. 2.

1 Tim. 4.
2 Tim. 2.
Tit. 3.

1 Tim. 4.

1 Tim. 6.

2 Petr. 3.

Tit. 3.

2 Tim. 2.